Арутюнян Самвел Суренович,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ПАРТНЕРСТВА ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТІВ ВПРОВАДЖЕННЯ ДЖЕРЕЛ ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГІЇ НА ТРАНСПОРТІ

В умовах глобальної кризи та поступового переходу до «зеленої» економіки міжнародне співробітництво відкриває нові горизонти для української енергетичної та транспортної сфери.

Станом на початок 2024 року потужності відновлюваної енергетики України складали 8,7 ГВт. Протягом 2023 року енергетики ДТЕК Мережі під'єднали до системи понад 1400 нових об'єктів відновлюваних джерел енергії. Крім цього, введено в експлуатацію 182,3 МВт вітрових і близько 500 МВт сонячних електростанцій. У 2023 році український бізнес інвестував у сонячну енергетику близько 150 млн дол. До 2060 року планується зменшити викиди парникових газів до 35% від рівня 1990 року і досягти вуглецевої нейтральності, замінивши вугільну енергію відновлюваними джерелами [1].

Залучення світових партнерів сприяє не лише забезпеченню необхідних фінансових ресурсів, а й доступу до передових технологій, даючи Україні змогу інтегруватись у європейські і світові енергетичні мережі. Актуальність таких проєктів посилюється як внутрішніми, так і зовнішніми факторами.

По-перше, Україна прагне відповідати міжнародним кліматичним зобов'язанням і стандартам Європейського Союзу, що передбачає активне впровадження «зелених» технологій.

По-друге, геополітична нестабільність і зростання цін на традиційні енергоресурси стимулюють пошук альтернативних джерел, що підвищують стійкість енергопостачання.

По-третє, розвиток відновлюваної енергетики на транспорті сприяє модернізації інфраструктури, створенню нових робочих місць, посиленню інноваційного потенціалу та підвищенню конкурентоспроможності української економіки.

Особливу роль у реалізації таких проєктів відіграє міжнародне партнерство. Воно забезпечує доступ до фінансових ресурсів, сучасних технологій та кращого управління проєктами, що суттєво знижує інвестиційні ризики та пришвидшує впровадження інновацій. Міжнародні партнери, зокрема провідні фінансові організації (ЄБРР, Світовий банк, Європейська комісія), активно підтримують створення умов для розвитку електротранспорту, будівництва зарядних станцій та використання відновлюваних джерел енергії як основи для екологічного транспорту [2].

Перспективи розвитку міжнародного партнерства для реалізації проєктів впровадження джерел відновлюваної енергії на транспорті в Україні мають великі можливості і є важливим напрямом у контексті сучасних викликів світового економічного порядку.

Суттєвим чинником розвитку є впровадження фінансових інструментів, які допомагають мінімізувати ризики інвестування у відновлювані джерела енергії для транспорту. Зокрема, створення механізмів ризик-менеджменту, як-то Ukraine Renewable Energy Risk Mitigation Mechanism (URMM), і участь міжнародних фінансових організацій, серед яких Європейський банк реконструкції і розвитку, Світовий банк та Програма розвитку ООН, значно покращують інвестиційний клімат. Вони сприяють не лише залученню капіталу, а й створенню зручних умов для розвитку зарядної інфраструктури, електрифікації транспортних засобів і підвищення екологічної безпеки транспортного сектору.

Інноваційний складник розвитку також є ключовим. Міжнародні партнерства уможливлюють технологічний трансфер і адаптацію найновіших рішень у сфері сонячної, вітрової, водневої енергетики та електротранспорту. Співпраця з провідними європейськими компаніями і державними органами відкриває шлях до впровадження сучасних стандартів, підвищення ефективності логістики і цифровізації транспортного процесу, що має вирішальне значення для підвищення конкурентоспроможності українського ринку.

Взаємовигідність такого партнерства проявляється у формуванні умов сталого розвитку, поліпшенні енергетичної незалежності України, а також у збільшенні доданої вартості в транспортній галузі завдяки новітнім технологіям і збільшенню кадрового потенціалу. Крім того, міжнародна співпраця сприяє прискоренню модернізації інфраструктури, розвиткові нових бізнес-моделей та залученню широкого кола інвесторів, що є вирішальними факторами для сталого зростання.

Проте на шляху до повного використання потенціалу міжнародних партнерств існують різні виклики. До них належать необхідність створення стабільних регуляторних умов, подолання політичної непевності, вирішення питань локалізації виробництва та оптимізації логістичних маршрутів для інноваційних проєктів [3]. Подолання цих бар'єрів вимагатиме скоординованих зусиль з боку державних структур, бізнесу та міжнародних партнерів. У перспективі це дасть змогу Україні посісти важливу роль у глобальному «зеленому» ланцюгу вартості, стати ключовим транзитним і логістичним хабом для Європи.

Отже, міжнародне партнерство у сфері відновлюваних джерел енергії для транспорту є однією з провідних сфер, що здатна забезпечити технологічний прорив, підвищити енергетичну безпеку і сприяти сталому економічному розвитку України в умовах складних зовнішніх і внутрішніх викликів. Воно

відкриває нові можливості для інтеграції в європейські ринки, залучення інвестицій та формування інноваційної інфраструктури.

Список використаних джерел

1. Альтернативна енергетика. Ukraineinvest. 2024. URL: https://ukraineinvest.gov.ua/industries/energy/alternative-energy

2. Yakymchuk Y., Mykola S., Ostapiuk N., & Zayachkivska O. Innovative Transport Technologies of Ukraine: Sustainable Development, Economy, Infrastructure. *13th International Conference on Applied Human Factors and Ergonomics*. 2022. DOI: 10.54941/ahfe1002297

3. Мєщєрякова О. В. Енергетичні інновації: майбутнє відновлюваної енергетики та водневих технологій. *Відновлювана енергетика та енергоефективність у XXI столітті:* матер. XXVI міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 21–23 травня 2025). С. 531–532.

Багатченко Олександр Миколайович,
здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

СИНЕРГЕТИЧНІ ЕФЕКТИ ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: ТРАНСФОРМАЦІЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Реформа адміністративно-територіального устрою України, розпочата у 2014 році, створила принципово нові умови для економічного розвитку територій. Станом на 2024 рік в Україні сформовано 1469 територіальних громад, які отримали розширені повноваження та фінансові ресурси. Однак, попри десятирічний період реформування, за даними Міністерства розвитку громад та територій України, лише 37% громад можна вважати фінансово спроможними. Ця статистика свідчить про системну проблему: недостатню ефективність ізольованого застосування окремих фінансових інструментів стимулювання економічного розвитку.

Аналіз практики функціонування територіальних громад виявляє парадоксальну ситуацію: громади, які активно використовують різноманітні фінансові інструменти окремо, часто демонструють гірші результати, ніж ті, що застосовують обмежену кількість інструментів, але в координований спосіб. Це спостереження вказує на існування синергетичних ефектів – явища, коли комплексне застосування фінансових інструментів генерує додаткову економічну вартість, що перевищує суму ефектів від їх ізольованого використання.